

UVOD

Kada razmatramo problematiku bankarskog sistema, za jednu stvar uvijek možemo biti sigurni, a to je da su krize jedan od najsigurnijih događaja i učestvuju u razvoju bilo kog bankarskog sistema. Dilema je samo onda kada je u pitanju intenzitet krize i vrsta bankarskog sektora koji ona pogađa. Istražujući dostupnu literaturu dolazi se do zaključaka da se kroz istoriju krizama bankarskog sektora najviše bile zahvaćene države u razvoju, ali i razvijene zemlje. Sve zemlje u tranziciji su u vrtlogu ekonomsko-bankarsko-finansijskih, a neposredno nakon napuštanja državno-planske privrede upale u bankarsku krizu koja je prouzrokovala velike posljedice na bankarski sektor, dovele do nezaposlenosti i inflacije.

Predmet ovog diplomskog rada je utvrđivanje strategije vlade za prevazilaženje krize u bankarskom sektoru. Diplomski rad će se dakle odnositi na sve dostupne aspekte strateškog planiranja i planova vlade u svrhu kreiranja što bolje strategije za prevazilaženje krize u bankarskom sektoru sa svim mogućnostima i eventualnom problematikom.

Poremećaji finansijskih tržišta u modernom vremenu prerastaju u sveobuhvatnu (globalnu) recesiju. U poslednjih pola decenije, prvi put da dolazi do opadanja svjetske privredne aktivnosti. Takođe dolazi i opadanja obima svjetske trgovine. Cilj rada je apstraktno pokazati (ukazati na) najbolje strategije vlade za prevazilaženje krize u bankarskom sektoru.

Ugroženo povjerenje stanovništva je najopasniji efekat preliivanja globalne finansijske krize u svaku državu. Osim tog neposrednog efekta, koji je za rezultat imao panično povlačenje štednje stanovništva iz banaka, izvjesno je i da će biti smanjen priliv stranih direktnih investicija, kao i da će krediti biti još skuplji.

Sve ovo što se dešava posljednjih nekoliko godina, kako globalno tako i lokalno, potpuno je razumljivo u ciklusu finansijske krize. Kriza povjerenja može biti veoma opasna, kao i povjerenje između finansijskih institucija. Ono što je veoma bitno je da se obrati pažnja na signale koje šalju centralne banke i državni organi, a razlog toga je očuvanje i vraćanje tog povjerenja. Ono što se još ne bi trebalo zanemariti je odgovorna politika poslovnih banaka.

Efekti svjetske finansijske krize su prije svega uticali na stvaranje jedne doze nepovjerenja građana u bankarski sistem, prije svega u vidu držanja depozita kod banaka. Ovaj efekat je dodatno multiplikovan našim istorijskim primjerom iz devedesetih godina što je dovelo do djelimičnog, ali kako vrijeme pokazuje i privremenog povlačenja depozita sa bankarskih računa i sklanjanja u slamarice i sefove. Međutim pored psihološkog faktora, mnogo je veći realni koji je doprinio do ograničenog pristupa dugoročnim fondovima na svjetskom tržištu kapitala, što je neupitno dovelo do smanjenja dugoročnog kreditiranja banaka.

Prelivanje globalne finansijske krize sa svojim prvim efektima odrazio se i na Bosnu i Hercegovinu i to tako što je došlo do povlačenja depozita građana. Iz straha za svoj vlastiti novac, ljudi tj. štediše počinju sa povlačenjem novca iz banaka. Razlog toga su negativna iskustva iz prošlosti kada im je novac bio zarobljen u piramidalnim bankama.

Najveći negativni uticaj po bankarski sistem i privredu u cjelini ima vještački kreirana panika, u mnogome izazvana zbog neobjektivnog izvještavanja pojedinih sredstava informisanja. Zbog prošlosti bankarskog sistema i problema oko vraćanja povjerenja prema štedišama, oni svoj novac nerado stavljaju u banke.

Upravo depoziti štediša, koji su bili skoro pet milijardi evra, glavni su izvor za kreditiranje. Smanjenjem njihovog obima, s jedne strane, kao i skuplji izvori finansiranja u svijetu, s druge strane, dovešće i do rasta cijena usluga banaka u BiH, a to će zbog manje tražnje neminovno uticati na smanjenje njihove aktivnosti.

Hipoteza koja će se zastupati u radu je da adekvatnim strateškim planiranjem i primjenom odgovarajućih strateških mjera vlada može pospješiti prevazilaženje krize u bankarskom sektoru.

Metode koje će se koristiti u radu su deskripcija kao osnovna metoda, a kao pomoćne metode korišće se analiza i sinteza sa adekvatnim metodološkim okvirima.

Ovaj diplomski rad se bavi svim aspektima u okviru strategije vlade koji se odnose na bankarski sektor u vremenima finansijske krize. Rad počinje pregledom i istorijskim činjenicama finansijske krize u svijetu, pa preko analize bankarskog sektora u BiH u uslovima krize objašnjava se trenutno stanje kod nas. U radu su takođe opisane mjere koje jedna država može preduzeti za sanacije banaka u vrijeme finansijske krize, kao i mehanizmi koji to omogućavaju.